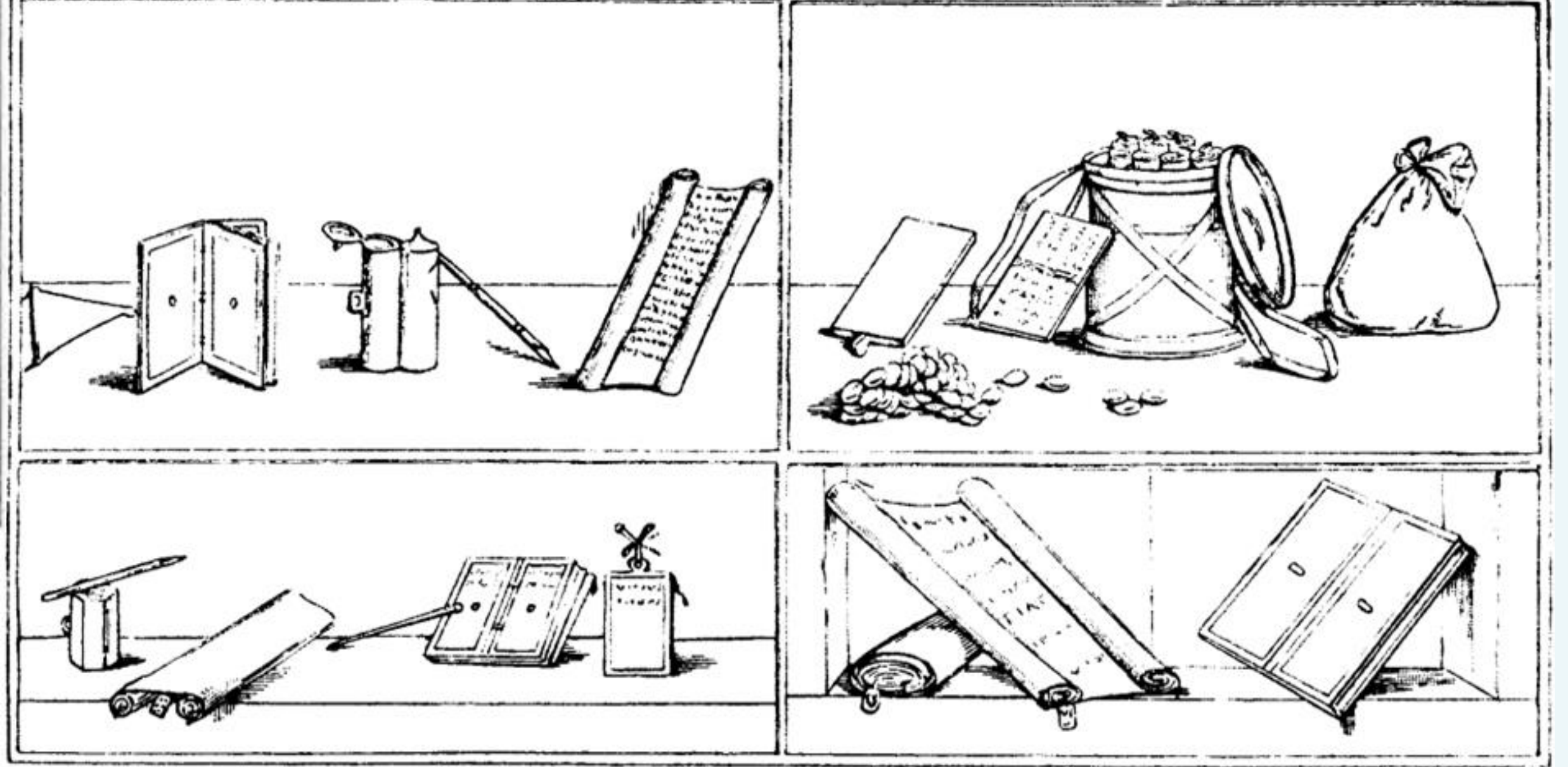
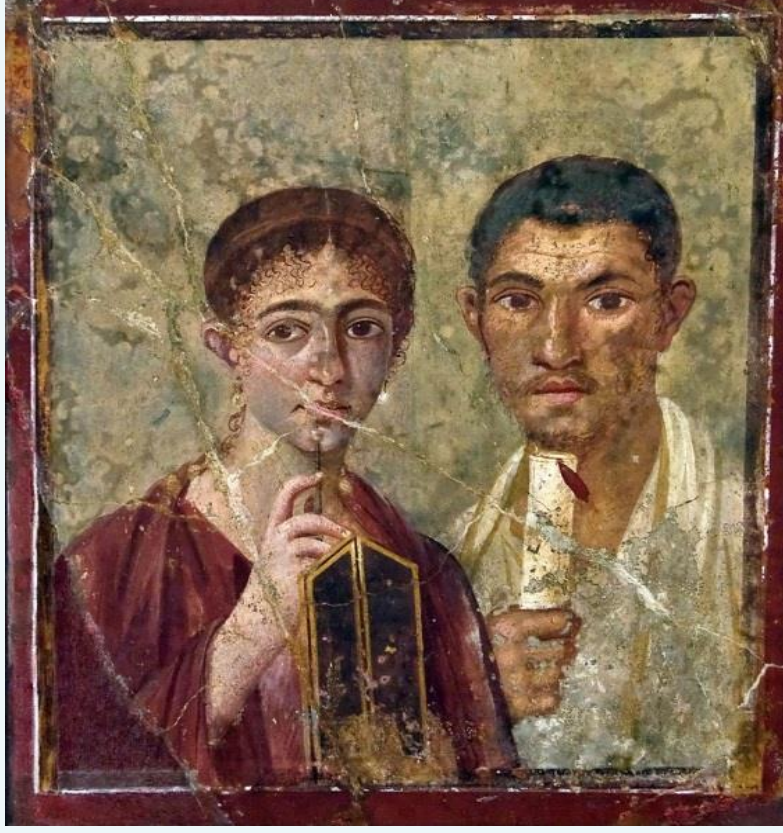
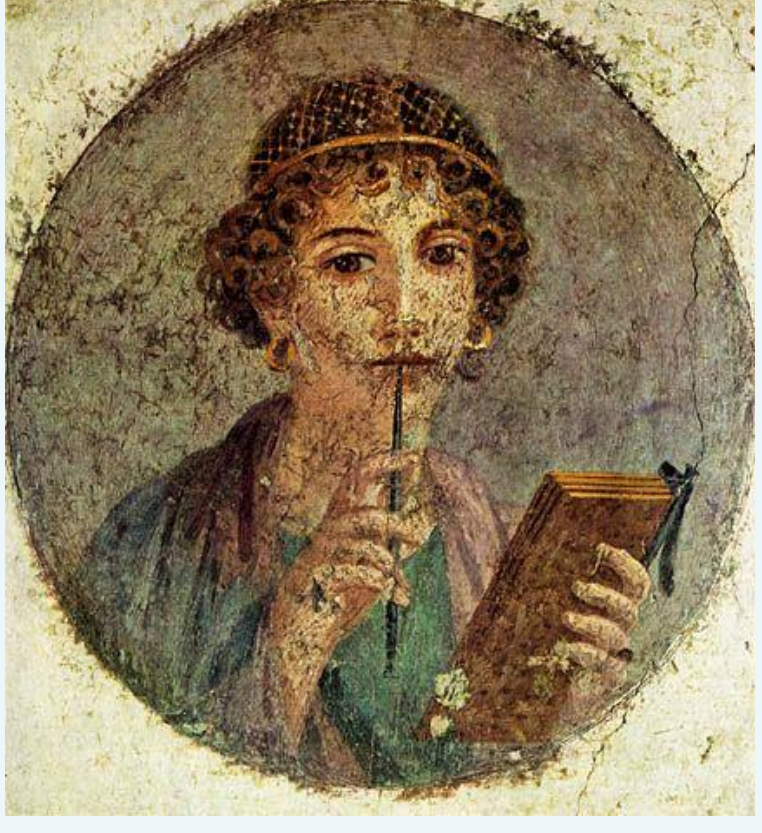

Antik Çağ'da Stylos ve Nif Dağı Kazı Buluntusu Stylos Örnekleri

Melih Gül*

*Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arkeoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans, E-posta: melihgul@hotmail.com

Pompeii duvar resimlerinde yazı malzemeleri

Yunanca stylos, Latince stilus ya da stylus olarak isimlendirilen nesneler, sivri ucu yazmaya, yassı arka ucu silmeye yarayan kalem tipindeki yazma araçlarıdır. İçinde ince bir balmumu tabakası bulunan ahşap tabletlere stylosla yazı kazınarak uygulanır. Kullanımının MÖ 2. binyılın başlarından itibaren Avrupa'da 19. yüzyıla kadar (Schaltenbrand Obrecht 2012: 90) sürdüğü bilinmektedir. Yazı dışında ecza ve cerrahide, kozmetikte, boya karışımında, seramik şekillendirmede, delici olarak ve ev işlerinde pratik amaçlarla kullanılmışlardır. Yazmayı zorlaştıracak kadar kısa gövdeli ya da silme kısmı fazla geniş olan stylusların kozmetik amaçlı kullanıldığı düşünülebilir. Stylos ve balmumu tabletler tekrar tekrar kullanılabilimleri nedeniyle Antik Çağ'da, özellikle ilköğrencileri, askerler ve esnaflar bu eşyalardan yararlanmışlardır. Romalı yazar Quintilianus, kalemiyle (stylus) tabletin üzerine kazınmış harflerin üzerinden geçen öğrencinin daha iyi öğreneceğini söylemektedir (Quintilianus, *Institutio Oratoria*, I, I, 27). İsviçre'deki Vindonissa garnizonunda askerlerin mektup yazmak için kullandığı çok sayıda balmumu tablet bulunmuştur. Bir kasap dükkanında tabletine not alan kadının bulunduğu Roma buluntusu bir mezar kabartması, esnafların kullanımına örnek gösterilebilir (Schaltenbrand Obrecht 2012: 26).

Anadolu'da, Roma İmparatorluk öncesinde, Dardanos Tümülüsü (Sevinç, Treister: 2003), Patara (Şahin 2018: 155) ve Tarsus'ta (Goldman 1950: 390) bulunmuş stylos örnekleri vardır. Yunan anakarası ve Ege adalarında Isthmia (Raubitschek 1998: 115), Korinthos (Davidson 1952: 185-187), Olynthus (Robinson 1941: 357-359) ve Delos'ta (Deonna 1938: Lev. LXXX) ele geçen ve stylos olarak tanımlanan eserler söz konusudur.

İzmir'in, Torbalı, Kemalpaşa, Buca ve Bornova ilçeleri sınırları içerisinde yer alan Nif Dağı'nda 2006 yılında başlayan kazı çalışmalarında toplam 16 adet stylos bulunmuştur (Tulunay 2012: 81-99). Karamattepe kazı alanında bulunan 13 stylosun 11'i demir, 2'si bronzdandır ve MÖ 6./4. yüzyıla tarihlendirilir. Balıcaoluk'ta bulunan 3 stylosun hepsi demirdendir ve MÖ 4-1. yüzyıllara aittir.

Vazo resimlerinde balmumu tablet ve stylos

SEÇİLMİŞ KAYNAKÇA

Quintilianus, *Institutio Oratoria*, Çev.: H., E., Butler, Harvard Üniversitesi Yayınevi, Londra, 1920.

Bakan 2009 Bakan, C., *Assos Nekropolü S-3 Açması Buluntuları*, Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, 2009.

Davidson 1952 Davidson G., R., *Corinth The Minor Objects Volume XII*, The American School of Classical Studies at Athens Princeton, New Jersey, 1952.

Déonna 1938 Déonna W., *Exploration Archéologique de Delos, Faite par l'Ecole Française d'Athènes: Le Mobilier Délien*, Paris, 1938.

Goldman 1950 Goldman H., *Excavations at Gözlü Kule, Tarsus Volume I, Text, The Hellenistic and Roman Periods*, Princeton, New York, 1950.

Raubitschek 1998 Raubitschek, I., K., *Isthmia The Metal Objects (1952 - 1989)*, The American School of Classical Studies at Athens Princeton, New Jersey, 1998.

Robinson 1941 Robinson D., M., *Excavations at Olynthus Part X: Metal and Minor Miscellaneous Finds, an Original Contribution to Greek Life*, Baltimore, 1941

Schaltenbrand Obrecht 2012 Schaltenbrand Obrecht V., *Stylus, Kulturhistorische, typologisch-chronologische und technologische Untersuchungen an römischen Schreibgriffeln von Augusta Raurica und weiteren Fundorten*, Textband, Forschungen in August 45/I, Augusta Raurica, 2012.

Sevinç, Treister 2003 Sevinç, N., Treister M., "Metalwork from the Dardanos Tumulus", *Studia Troica*, 13, 2003, 215-260.

Şahin 2018 Şahin, F., *Patara V. 2 Patara Metal Buluntuları*, İstanbul, 2018.

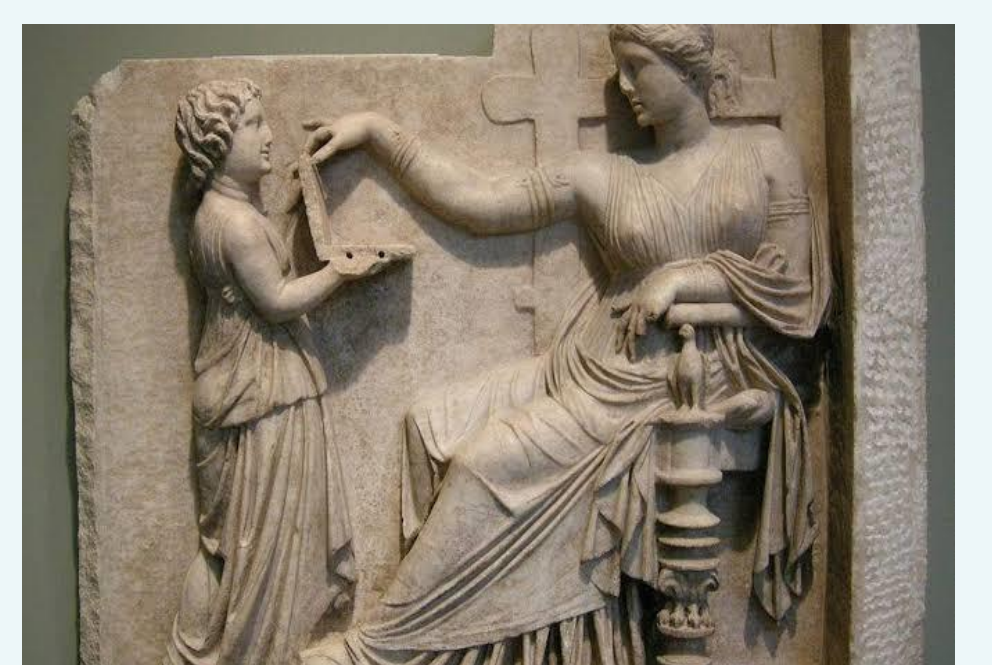
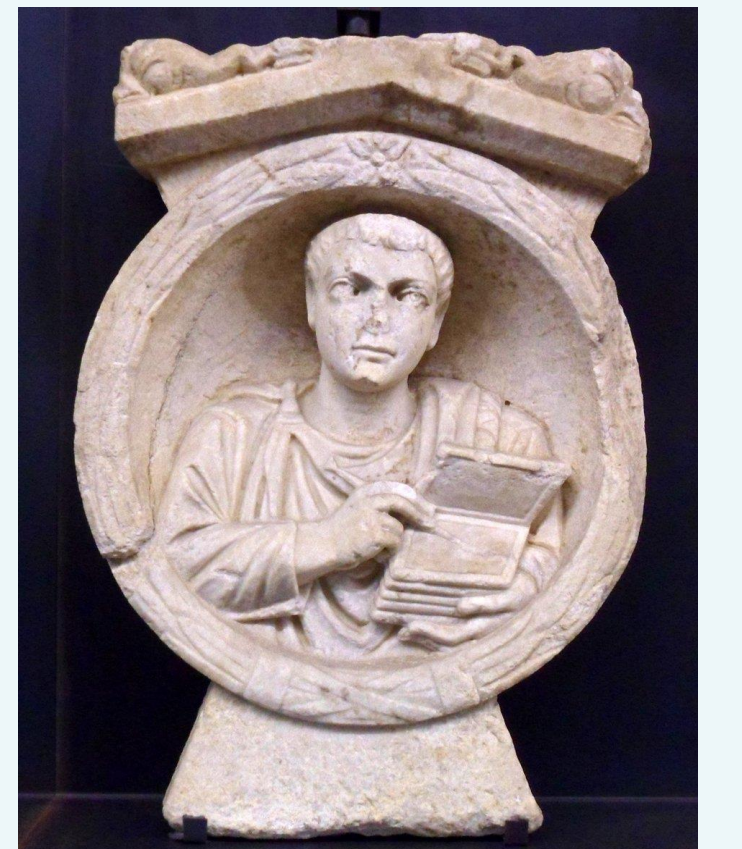
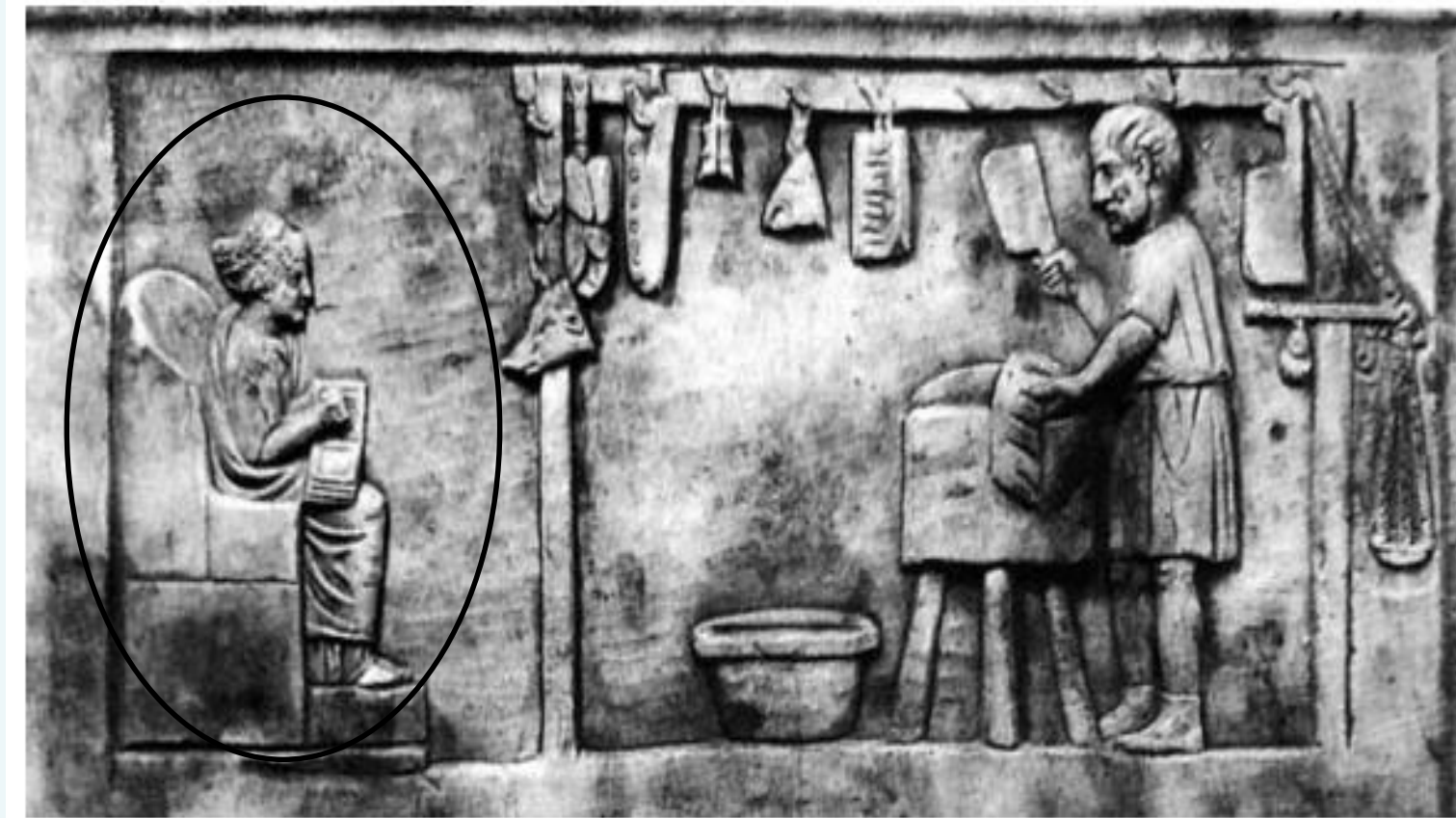
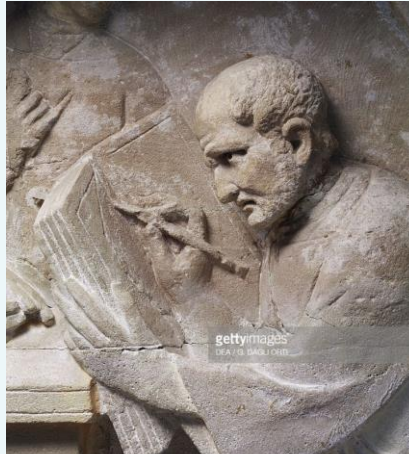
Tulunay, E. T., "Smyrna (İzmir) Yakınlarında Birçok Kültürü Barındıran Dağ: Nif (Olympos)", *Colloquium Anatolicum* XI, 2012, 81 - 99.

Etrüsk balmumu tablet

Uluburun balmumu tableti

Kabartmalarda balmumu tablet ve stylus